

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง :

การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพของครูประถมศึกษา
ในจังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังจะเสนอ
หัวข้อดังต่อไปนี้ คือ

- ก. ความหมายของสมรรถภาพ
- ข. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครู
- ค. สมรรถภาพในด้านการสอนของครู
- ง. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ก. ความหมายของสมรรถภาพ

มีผู้ให้คำนิยาม "สมรรถภาพ" ไว้ดังต่อไปนี้

กมล สุคประเสริฐ และคณะ ได้ให้คำนิยามของสมรรถภาพไว้ว่า สมรรถภาพ (วิสัย)
หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นผลมาจากความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ และอุปนิสัย หรือ
บุคลิกภาพ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความสามารถในการทำพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงปรารถนาได้¹

มาการเวต ลิ้นซี (Margaret Lindsey) กล่าวว่า สมรรถภาพเป็น
พฤติกรรมที่สังเกตได้ ครูที่มีสมรรถภาพทำให้นักเรียนแสดงออกสิ่งที่เขาได้เรียนรู้แล้วได้²

¹กมล สุคประเสริฐ และคณะ, การศึกษาวिकासสมรรถภาพวิสัยของครูประถมศึกษาคณะที่
ต้องการ (กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานโยบาย กรมการฝึกหัดครู, 2523), หน้า 3.

²Margaret Lindsey, "Performance-Based Teacher Education,"
Journal of Teacher Education 44 (Fall 1973) : 181.

จากเอกสารการวิจัยของมหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตทชายาน์ไวท์ ทางมหาวิทยาลัยโค้เชียว
ผู้บริหาร ครูระดับมัธยมศึกษา ระดับประถมศึกษา ตัวแทนครูจากชนบท มาประชุมร่วมกัน
3 วัน เพื่อหาคำนิยามของสมรรถภาพ ในที่สุดผู้เข้าประชุมต่างให้นิยามสมรรถภาพไว้ดังนี้

1. สมรรถภาพเป็นพฤติกรรมการสอนที่สามารถสังเกตและวัดได้
2. สมรรถภาพทั่วไป (Generic Competencies) เป็นพฤติกรรมการสอน
ของครูที่มีประสิทธิภาพ โดยสามารถวัดและสังเกตได้จากการปฏิบัติงานของครู เช่น การสอนแบบ
สืบสวนสอบสวน การใช้วิธีผสมที่เหมาะสมกับเด็ก การใช้สื่อการสอนอย่างคุ้มค่า
3. ครูที่มีสมรรถภาพ สามารถทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมได้ตามจุดมุ่งหมายที่ครู
ได้ตั้งไว้¹

จากความหมายของคำว่า สมรรถภาพ เท่าที่กล่าวมานี้ พอสรุปได้ว่า สมรรถภาพ
ก็คือ ความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ความชำนาญที่ครูแสดงออกให้สังเกตและวัดได้

ข. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครู

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพในลักษณะต่าง ๆ กันดังเช่น
มากาเร็ต ลินดี (Margaret Lindsey) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพ
ไว้ว่า ครูที่มีสมรรถภาพจะสามารถจัดการเรียนการสอน วางแผนในการสอน จัดชั้นเรียน
รับผิดชอบ และใช้ความรู้ในการฝึกตนเองเสมอ ๆ และจะเป็นบุคคลที่ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลง²

¹ Proposal Development Team, School of Teacher Education
Michigan State University and Lansing School District, Final
Report : Development of A Competency Based Secondary Teacher
Education Program Model (Michigan : Michigan Department of
Education, 1975), pp. 14-20.

² Margaret Lindsey, "Performance-Based Teacher Education,"
pp. 181-182.

ฮาเบอร์แมน และ สตินเน็ต (Haberman and Stinnetl) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูไว้ 9 ประการดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง ทักษะของผู้ที่จะเป็นครู ผู้ที่จะเป็นครูจะต้องมีทักษะในด้านวิธีสอน และมีความรู้ในเนื้อหาวิชาอย่างถ่องแท้ การสอนแบบจุลภาคเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยฝึกฝนให้ครูมีทักษะตามต้องการ

ประการที่สอง จริยธรรมและค่านิยมของผู้ที่จะเป็นครู เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพราะค่านิยมของครูจะเป็นเครื่องกำหนดแนวทางความประพฤติและการวางตัวของครูในอนาคต

ประการที่สาม มโนทัศน์หรือความคิดรวบยอด ผู้เป็นครูควรจะต้องเลือกเรียนรู้มโนทัศน์ที่สำคัญที่เป็นประโยชน์ในการทำงานมากกว่าที่จะเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง อย่างกว้างขวาง

ประการที่สี่ จัดวิทยาพัฒนาการ ครูจะต้องรู้และสามารถอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกาย ทางอารมณ์ และทางสังคมของกลุ่มเด็กที่ตนจะไปสอนได้เป็นอย่างดี

ประการที่ห้า สิ่งแวดล้อมทางสังคม ผู้สอนจะต้องรู้และเข้าใจถึงความกดดันทางสังคมที่จะเกิดขึ้นแก่เด็ก ดังนั้นครูจะต้องเรียนรู้วิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยาทางการศึกษากว้าง

ประการที่หก หลักการเรียนรู้ วิชาที่มีความสำคัญมาก ครูจะต้องรู้ว่าโดยทั่วไปธรรมชาติของนักเรียนที่จะเรียนรู้เป็นอย่างไร

ประการที่เจ็ด วิชาครู หลักสูตรการฝึกหัดครูทุกหลักสูตรจะต้องจัดให้มีการเรียน วิธีสอนวิชาต่าง ๆ เช่น วิธีสอนศิลปะ วิธีสอนวิทยาศาสตร์ วิธีสอนคณิตศาสตร์ และวิธีสอนอื่น ๆ

ประการที่แปด ผู้ที่จะเป็นครูจะต้องมีปรัชญาของตนเอง เข้าใจมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง ความรู้ไปกับการเข้าใจเด็กด้วย

ประการที่เก้า ความเปลี่ยนแปลง ครูจะต้องเข้าใจหลักปรัชญาสากลที่กล่าวไว้ว่า "ไม่มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดถาวรมั่นคงตลอดกาล ทุกๆ สิ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา" ครูต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับความเป็นไปในเรื่องหลักสูตรและวิธีสอน¹

¹M. Haberman and T.M. Stinnetl, Teacher Education and the New Profession of the Teaching (Berkeley, California : Mecutchion Publishing Corporation, 1973), pp. 77 - 85.

จากเอกสารการวิจัยของมหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตต ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพ
ไว้ว่า สมรรถภาพที่สำคัญประกอบด้วย

1. พัฒนาและใช้แผนการ จนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
2. จัดเตรียมเนื้อหาไว้ในแผนการสอน และจัดกิจกรรมทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็น
กลุ่ม เพื่อช่วยให้นักเรียนการเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างดี
3. พัฒนาและใช้กระบวนการวัดผล เพื่อประเมินความเจริญ และความก้าวหน้า
ของนักเรียน
4. พัฒนาและใช้บันทึกการสอนประจำวันได้
5. รู้จักเลือกใช้กลวิธีการสอนที่ทำให้นักเรียนสนใจใฝ่เรียนได้
6. เลือกเทคนิควิธีในการปรับปรุงห้องเรียนให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือ
ซึ่งกันและกัน เป็นการฝึกความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน
7. เลือกเทคนิควิธีสอน พัฒนาและใช้แผนการสอนเพื่อช่วยนักเรียนที่ไม่มีปัญหาทาง
การเรียนและความประพฤติ ซึ่งปัญหาเหล่านั้นอาจขัดขวางความเจริญเติบโตของนักเรียนได้
8. สร้างและใช้ระบบบริหารในห้องเรียน ซึ่งประกอบด้วย นโยบายและระเบียบ
ข้อบังคับในการเข้าร่วมกิจกรรม
9. พัฒนาและสาธิตการใช้คำถามสำหรับนักเรียนที่มีระดับความถนัดต่าง ๆ กัน
10. สาธิตการสอนโดยใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ เพื่อให้ได้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน
11. วิเคราะห์กระบวนการเรียนการสอนเพื่อประเมินตนเอง
12. ตอบคำถามนักเรียนเสมอแล้วแสดงให้เห็นว่าครูเข้าใจ และยอมรับความคิดเห็น
และความรู้สึกของนักเรียน¹

¹Proposal Development Team, School of Teacher Education
Michigan State University and Lansing School District, pp.43-38.

กมล สุขประเสริฐ และคณะ ได้กำหนดสมรรถภาพของครูประถมศึกษาไว้ว่า เป็นคุณสมบัติที่ทำให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่และบทบาทได้สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 และความต้องการของสังคม โดยแบ่งสมรรถภาพออกเป็น 5 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. สมรรถภาพที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพ สมรรถภาพด้านนี้แยกเป็น 3 ด้านย่อยคือ ร่างกาย จิตใจ และคุณธรรม สังคมและจริยธรรม ได้แก่ ครูต้องแต่งกายสะอาดเรียบร้อย คล่องแคล่ว แสดงท่าทางได้เหมาะสม พูดออกเสียงชัดแจนถูกต้อง มีอารมณ์ขัน ว่างแจ่มใส ชยัน ช่วงสังเกตุ บุคลิกธรรม พูดจริงทำจริง ใจกว้าง เป็นแบบอย่างที่ดี

2. สมรรถภาพที่เกี่ยวกับความรู้ในชุมชนและสิ่งแวดล้อม เช่น ทราบสภาพภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ สถานที่ตั้ง แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ยังสามารถบอกสถานที่ต่าง ๆ นิสัยใจคอของคนในท้องถิ่นได้

3. สมรรถภาพที่เกี่ยวกับหลักสูตร สื่อการเรียน ในเชิงตัวป้อนของระบบการศึกษา เช่น ครูสามารถอธิบายหลักการ จุดหมาย ทำแผนการสอน เตรียมการสอน จัดกิจกรรม วัสดุ เลือกลงหนังสือ เป็นต้น

4. สมรรถภาพเกี่ยวกับขบวนการฝึกปฏิบัติ หมายถึง คุณสมบัติของครูที่แสดงถึงความสามารถในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กตามที่หลักสูตรกำหนด

5. สมรรถภาพเกี่ยวกับผลผลิตทางการศึกษา หมายถึง คุณสมบัติที่แสดงถึงความสามารถในการดำเนินการวัดผล ประเมินผลตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา¹

คณะพัฒนาหลักสูตร โครงการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู ได้แบ่งสมรรถภาพของครูประถมศึกษาออกเป็น 3 ด้านคือ สมรรถภาพด้านความรู้ ความสามารถในการเนื้อหาวิชา สมรรถภาพทางก้านเทคนิควิธี และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและเจต.ภติ สำหรับสมรรถภาพด้านความรู้¹

¹กมล สุขประเสริฐ และคณะ, การศึกษาหาสมรรถภาพวิสัยของครูประถมศึกษา ที่ต้องการ, หน้า 4.

ประกอบด้วยความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ผู้สอนตามหลักสูตรประถมศึกษา และความรู้ที่จะสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันและศึกษาต่อ ส่วนสมรรถภาพด้านเทคนิควิธีนั้น ประกอบด้วยเทคนิควิธีสอนทั่วไป เทคนิควิธีสอนวิชาเฉพาะ เทคนิควิธีค้ำนักกิจการและบริการนักเรียน เทคนิควิธีค้ำนักการแนะแนว และเทคนิควิธีค้ำนักการพัฒนา และในส่วนของสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและเจตคติจะประกอบด้วย เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานครูในระดับประถมศึกษา การมีสุขภาพดีทั้งทางกายและทางจิต มีค่านิยมที่ดีในการทำงานและการดำรงชีวิต มีลักษณะของความเป็นผู้นำ และมีเจตคติที่ดีต่อศิลปและวัฒนธรรมไทย¹

จากการประชุมสัมมนาการพัฒนาหลักสูตรผลิตครูประถมศึกษา ซึ่งจัดโดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีหลายปี พ.ศ.2522 ที่ประชุมสัมมนาได้สรุปสมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับครูประถมศึกษาไว้ 26 ข้อดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา
2. มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ในเนื้อหาตามที่หลักสูตรประถมศึกษากำหนด
3. สามารถอธิบายแนวคิดทางการศึกษาที่สำคัญ
4. สามารถวิเคราะห์ปัญหาโรงเรียนและในชุมชนได้
5. สามารถอธิบายหลักการเรียนรู้ที่สำคัญ ๆ และนำหลักเหล่านี้มาใช้ในการเรียน

การสอน

6. สามารถอธิบายเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน
7. สามารถเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม และวัยของผู้เรียน
8. สามารถสร้างและใช้สื่อการเรียนประเภทต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและ

สภาพของท้องถิ่น

¹คณะพัฒนาหลักสูตร โครงการปรับปรุงหลักสูตรฝึกหัดครู, สมรรถภาพของครูประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : กรมการฝึกหัดครู, 2523), หน้า 1 – 29. (เอกสารอัครสำเนา).

9. สามารถทำการประเมินผลการเรียนการสอนในโรงเรียน
10. สามารถเลือกและใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน
11. สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
12. สามารถให้บริการแก่ชุมชนโดยอาศัยวิถีทางการศึกษานอกระบบ
13. สามารถใช้เอกสารประกอบหลักสูตรเพื่อการเรียนการสอน
14. สามารถอธิบายและกำหนดความถี่ของวิทยากรเนื้อหาที่จะทำการสอน
15. สามารถเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
16. สามารถสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ
17. สามารถสร้างสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
18. สามารถใช้และถ่ายทอดวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหา
19. สามารถใช้คำพูดที่เหมาะสมกับเด็กเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ต่าง ๆ
20. สามารถจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมเด็กตามความสามารถของแต่ละบุคคล
21. สามารถสอนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรประถมศึกษาได้เป็นอย่างดี
22. สามารถอบรมจริยธรรมแก่เด็ก
23. สามารถปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและจรรยาบรรณของครู
24. มีความรักและศรัทธาในอาชีพและศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
25. มีความรับผิดชอบหน้าที่ในฐานะเป็นผู้ประจบวิชาสี่พครู
26. มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้ร่วมอาชีพและผู้ประกอบอาชีพอื่นได้เป็นอย่างดี¹

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เอกสารรายงานการประชุมสัมมนาการพัฒนาศูนย์ผลิตครูประถมศึกษา (เชียงใหม่ : ภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2521), เอกสารโรเนียว.

จากแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูที่กล่าวมานี้ อาจจะจำแนกสมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับการเป็นครูออกเป็น 3 ด้าน คือ (1) สมรรถภาพด้านความรู้ ซึ่งได้แก่ความรู้ในวิชาสามัญและความรู้ในวิชาชีพครู (2) สมรรถภาพด้านการสอน ซึ่งได้แก่ ความรู้ความสามารถและเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และ (3) สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและเจตคติของความเป็นครู

ค. สมรรถภาพด้านการสอน

เนื่องจากสมรรถภาพด้านการสอนเป็นสมรรถภาพที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยชั้นนี้โดยตรง จึงจะขอลำดับถึงแนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสอน โดยเฉพาะอีกครั้งหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนประกอบของสมรรถภาพทางการสอน ทั้งนี้เพื่อจะนำไปเป็นแนวคิดพื้นฐานสำหรับการวิจัยต่อไป

เอกสารการวิจัยของมหาวิทยาลัยมิชิแกนได้แบ่งองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการสอนออกเป็น 7 หัวข้อคือ (1) การเตรียมการสอน (2) การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน (3) การวิเคราะห์การสอน (4) การตั้งคำถาม (5) การปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน (6) การเข้าสังคม และ (7) การอ่านเอาใจความ สำหรับวิธีการฝึกเพื่อให้เกิดสมรรถภาพดังกล่าวจะดำเนินการเป็นระยะเวลา 2 ภาคเรียน โดยในภาคเรียนแรกจะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพทั้งหมด และในภาคเรียนสุดท้าย จะเป็นการฝึกปฏิบัติเพื่อเพิ่มสมรรถภาพของแต่ละบุคคล โดยมีอาจารย์คอยให้คำแนะนำ ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกจะต้องปฏิบัติงานในโรงเรียนสัปดาห์ละครั้งวัน ได้แก่ ฝึกการเตรียมการสอน และเป็นครูช่วยสอนภายใต้ความดูแลของผู้อำนวยกาฯ นอกจากนี้จะต้องฝึกปฏิบัติในกลุ่มย่อยอีก เช่น การสอนแบบจุดภาคและการอภิปรายกลุ่ม โดยมีการใช้เทปฟิล์ม สไลด์ โทรทัศน์วงจรปิดและการใช้ชุดการฝึก (packet) เป็นเครื่องมือที่สำคัญ¹

¹ Proposal Development Team, School of Teacher Education, Michigan State University and Lansing School District, pp. 90-95.

สุจริต เพียรชอบ ได้จัดองค์ประกอบของการเรียนการสอนไว้ 6 หัวข้อดังนี้

1. การเตรียมการสอน ประกอบด้วย การทำบันทึกการสอน การนำหลักสูตรไปใช้ การใช้แผนการสอน คู่มือครู
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอน ประกอบด้วย พฤติกรรมการเรียนรู้ หลักการเกี่ยวกับการพัฒนาและใช้วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เทคนิคการประเมินผลผู้เรียน การเขียนข้อสอบจากวัตถุประสงค์
3. การเลือกวิธีการและเทคนิคการสอน ประกอบด้วย วิธีสอน การนำเข้าสู่บทเรียน การตั้งคำถาม การเร้าความสนใจ เทคนิคการสอน
4. การผลิตและใช้สื่อการสอน ประกอบด้วย การเลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและวิชา การเก็บรักษาสื่อการสอน การผลิตสื่อการสอนแบบง่าย ๆ
5. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ประกอบด้วย การเลือกรูปแบบและวิธีการประเมินผล การสร้างและเลือกใช้เครื่องมือทดสอบชนิดต่าง ๆ การออกข้อสอบปรนัยและอัตนัย
6. การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ประกอบด้วย การสอนซ่อมเสริม การให้การปฐมนิเทศ การจัดมุมหนังสือ การใช้กิจกรรมเสริม¹

ง. การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูมัธยมศึกษาตามความต้องการของชาวเชียงใหม่ ซึ่งทำการวิจัยโดย สุพจน์ สุกกุล ได้พบว่า ผู้บริหารการศึกษา ครู ผู้ปกครองที่ักเรียน และ

¹สุจริต เพียรชอบ, "ความต้องการการนิเทศการฝึกสอนของนิสิตครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 53 - 55.

นักเขียน ต้องการครูที่มีสมรรถภาพด้านการสอนมากที่สุดและเป็นอันดับหนึ่ง¹ และจากการวิจัยของ สุทธิ ประจงศักดิ์ ก็ ได้พบว่า นักศึกษาคณะครูควรมีทักษะในการจูงใจผู้เรียน และมีทักษะในการสอนมากที่สุด² จากรายงานการวิจัยทั้ง 2 ฉบับนี้ จะทำให้ได้เห็นว่สมรรถภาพด้านการสอนของครูเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับผู้ที่จะเป็นครู

นิภา เพชรสม ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูประจำการและนักศึกษาวิทยาลัยครู ในจังหวัดราชบุรี เกี่ยวกับ ขอบเขต หน้าที่ และเกณฑ์มาตรฐานของครูประถมศึกษา" พบว่า เรื่องที่ครูประจำการและนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันในระดับสูง คือ ครูประถมศึกษากองมีความรู้ในการ เขียนข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย ส่วนเรื่องที่ครูประจำการและนักศึกษามีความเห็นที่ต่างกันมากที่สุดคือ ครูประถมศึกษา สอนโดยใช้วิธีสอนแบบบรรยาย และเรื่องที่ครูประจำการและนักศึกษามีเห็นว่า มีประโยชน์และจำเป็นมากที่สุดคือ การสอนใน ระดับประถมศึกษาคือ การเตรียมการสอน³

¹สุพจน์ ศุภกุล, "สมรรถภาพของครูมัธยมศึกษาตามความต้องการของชาวเชียงใหม่." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิต แผนกวิชาบริหารศึกษาด้านจิต วิทยาลัยครูราชภัฏเชียงใหม่, 2520), หน้า 56.

²สุทธิ ประจงศักดิ์, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการสอนของนักศึกษาคณะครูระดับประกาศนียบัตรวิทยาลัยครูชั้นสูง," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิต แผนกวิชาบริหารการศึกษาด้านจิตวิทยาลัยครูราชภัฏเชียงใหม่, 2520), หน้า 144.

³นิภา เพชรสม, "ความคิดเห็นของครูประจำการและนักศึกษาวิทยาลัยครูในจังหวัดราชบุรี เกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และเกณฑ์มาตรฐานของครูประถมศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิต แผนกวิชาบริหารการศึกษาด้านจิตวิทยาลัยครูราชภัฏเชียงใหม่, 2518), หน้า 66 - 68.

พงศธร พิทักษ์กำพล ให้ความเห็นเรื่อง "ความคึกเหินของครูประจำการและนักศึกษา วิทยาลัยครูในจังหวัดอุตรดิตถ์เกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และเกณฑ์มาตรฐานของครูประถมศึกษา" พบว่า เรื่องที่ครูประจำการและนักศึกษาเห็นด้วยอยู่ในเกณฑ์พอใจคือ ครูประถมศึกษากวรมีความรู้ ในการเลือกวิธีสอนให้เหมาะกับเด็ก และเรื่องที่ครูประจำการและนักศึกษา เห็นด้วยอย่างยิ่งคือ การเตรียมการสอนและทำบัญชีเรียนข้อ¹

สุจรีต เพ็ชรชอบ ให้ความเห็นเรื่อง "ความต้องการนิเทศการฝึกสอนของนิสิตครู- ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" พบว่า นิสิตทั้ง 2 ปี คือนิสิตที่ฝึกสอนในปี พ.ศ.2521 กับนิสิต ที่ฝึกสอนในปี 2522 มีความต้องการความช่วยเหลือในการฝึกสอนวิธีสอนให้เข้ากับเนื้อหา ต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างอุปกรณ์และออกข้อสอบแบบปรนัย²

วิภา เกษรศิริเจริญ ให้ความเห็นเรื่อง "ประสิทธิภาพครูมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" พบว่า ครูมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนรัฐบาลขนาดใหญ่ มีประสิทธิภาพใน... เวลามากกว่ากลุ่ม โรงเรียนรัฐบาลขนาดเล็ก³

¹พงศธร พิทักษ์กำพล, "ความคึกเหินของครูประจำการและนักศึกษาระดับวิทยาลัยครูใน จังหวัดอุตรดิตถ์เกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และเกณฑ์มาตรฐานของครูประถมศึกษา," (วิทยานิพนธ์ ปรักฎามหาบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 66 - 68.

²สุจรีต เพ็ชรชอบ, "ความต้องการการนิเทศการฝึกสอนของนิสิตครูศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 53-55.

³วิภา เกษรศิริเจริญ, "ประสิทธิภาพครูมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปรักฎามหาบัณฑิต แผนกวิชาจัดการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 67 - 68.

ในปี ค.ศ. 1978 จอห์น จอร์แดน แอฟเทรท (John Jordan Aftreth)
ได้วิจัยเรื่อง "เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความถี่เห็นของครูประถมให้เขา ผู้บริหาร
ผู้ปกครอง ที่มีต่อสมรรถภาพของครู" เขาได้เขียนว่า สมรรถภาพที่คาดหวังกับสมรรถภาพที่เป็น
จริงในอาชีพครู ควรเป็นอย่างไร โดยให้แบบสอบถาม ตามครูประถมให้เขา ผู้บริหาร ผู้ปกครอง
นักเรียน ผลปรากฏว่า

1. การเปรียบเทียบความถี่เห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูระหว่างสมรรถภาพที่คาดหวัง
กับสมรรถภาพที่เป็นจริงโดยส่วนรวม พบว่า แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
ความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับความเป็นจริงอยู่ระหว่าง 36 - 62 เปอร์เซ็นต์

2. ในคำแปรสมการ ผู้ปกครองกับผู้บริหารอาวุโส เห็นว่า ครูประถมศึกษามี
สมรรถภาพที่เป็นจริงต่ำกว่าสมรรถภาพที่คาดหวัง อย่างไรก็ตามครูที่มีอายุมากมี
ความเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครู เป็นทางบวกมากกว่าครูอายุน้อย

3. ครูประถมศึกษาที่มีความเห็นว่า ตนเองมีสมรรถภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์
ดีมาก¹

จากแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูที่กล่าวมาทั้งหมดแล้วสรุปได้ว่า สมรรถภาพด้าน
การสอนเป็นสมรรถภาพที่มีความสำคัญยิ่งของผู้ที่จะเป็นครู และการศึกษถึงสมรรถภาพในด้านการ
สอน สมควรจะได้ครอบคลุมส่วนประกอบต่าง ๆ ของการสอนให้มากที่สุด สำหรับการวิจัยปัญหา
และความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูประถมศึกษาในจังหวัดเวียงจันทน์ ผู้วิจัย
ได้กำหนดองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการสอนไว้ดังต่อไปนี้ซึ่งมีความถี่เห็นของ สุธจิต เพ็ชรชอบ¹

¹John Jordan Aftreth, "Differences Among Elementary School
Teacher, Administrators, and Parents in the Comparison of Teachers
Competencies," Dissertation Abstract International 39 (December
1978) : 3155 A.

²สุจิต เพ็ชรชอบ, ความต้องการทางวิชาชีพของครูประถมของนิสิตครูศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, " หน้า เพ็ชรชอบ.

ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้านคือ

1. การเตรียมการสอน
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอน
3. การเลือกวิธีการและเทคนิคการสอน
4. การผลิตและใช้สื่อการสอน
5. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
6. การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย